

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy Mgr. Miloše Póla a soudců JUDr. Tomáše Strouhy a JUDr. Pavla Toufara v právní věci

žalobkyně: [REDAKCE], narozená [REDAKCE],
bytem [REDAKCE]
zastoupená JUDr. Pavlem Dostálem, advokátem,
sídlem Krajinská 251/16, 370 01 České Budějovice

proti

žalovanému: **Nemocnice České Budějovice, a.s.**, IČO 26068877,
sídlem B. Němcové 585/54, 370 01 České Budějovice
zastoupena Mgr. Jiřím Jaruškem, advokátem
sídlem Radniční 72, 370 01 České Budějovice

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 3.11.2022, č.j. 10C 341/2021-142,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

- Okresní soud v Českých Budějovicích (soud prvního stupně) napadeným rozsudkem uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni 17 063 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), zavázal žalovanou zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 64 806 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně (výrok II.) a uložil žalované zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Českých Budějovicích znalečné 1 000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
- Z odůvodnění je zřejmé, že žalobkyně se částky 17 063 Kč domáhá z titulu bolestného, které nárokuje v souvislosti s operací slepého střeva dne 10.12.2020, při které byla intubována, po operaci měla kašel a chraptěla, postupně ztratila hlas. Při propuštění z nemocnice 18.12.2020 byla již hlasově zcela indisponována, nárok opírá o znalecký posudek MUDr. Lucie Laclové ze dne 31.5.2021, jež určila výši bolestného. Zdůraznila, že žalovaná měla postupovat s péčí řádného odborníka tzv. lege artis, avšak nešetrou intubací při operaci vznikla žalobkyni uvedená újma a tím nárok na bolestné. Žalovaná popírala porušení jakékoliv právní povinnosti, uváděla, že nelze prokázat co bylo důvodem poruchy a že k ní došlo v příčinné souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Žalovaná zpochybňovala jak posudek MUDr. Laclové, tak posudek MUDr. Seidlové, která nemá potřebnou odbornost a nedostatečně odůvodnila znalecké závěry.
- Soud po provedeném dokazování (bod 3. – 15.) rekapituloval, že žalobkyně si od druhého dne po operaci stěžovala na kašel, chraptot a ztrátu hlasu a při opuštění nemocnice 18.12.2020 byla již zcela bez hlasu. Uvedl, že o stížnostech žalobkyně není žádný záznam ve zdravotnické dokumentaci ani v denních záznamech, ovšem tuto skutečnost nelze klást za vinu žalobkyni,

neboť je povinnost žalované vést řádně záznamy a není povinností žalobkyně zjišťovat, co vše do záznamu je zapisováno, za chybějící zápisy potíží nese odpovědnost žalovaná. Soud tedy v kontextu ostatních důkazů přijal tvrzení žalobkyně o jejích hlasových obtížích ode dne následujícího po operaci. U žalobkyně pak byla diagnostikována obrna hlasivek a hrtanu (viz ambulantní zpráva foniatrie ORL České Budějovice), což bylo potvrzeno i v Hlasovém a sluchovém centru Praha a znaleckým posudkem MUDr. Seidlové. Soud neakceptoval snahu žalované zbavit se odpovědnosti odkazem na tzv. informovaný souhlas s podáním anestezie, kde se sice hovoří o možném chrapotu, ale nikoliv o paréze hlasivky, v daném případě šlo o situaci, kdy došlo k poškození levé hlasivky, jež se v časovém úseku cca 5 – 6 měsíců upravilo. Soud odkázal i na znalecký posudek MUDr. Seidlové vysvětlující, jak k poškození zdraví žalobkyně s největší pravděpodobností došlo. Komplikace jež nastala a není zaznamenána v záznamu o anestezii byla taková, že intubace byla provedena v době, kdy hlasivky ještě nebyly dostatečně relaxovány a intubační rourkou došlo k poškození hlasivky, což vedlo k její paréze. Znalkyně uvedla, že „jiná příčina parézy je naprosto nepravděpodobná“ a ohledně idiopatické parézy se vyjadřovala tak, že pro ni nemá žádné vysvětlení. jde o vzácnou záležitost, vzácnější než poranění hlasivky při intubaci. Soud uvedl, že žalovaná, jež uzavřela s žalobkyní smlouvu o péči o zdraví, byla povinna postupovat s péčí řádného odborníka, avšak tuto smluvní povinnost porušila, došlo k ublížení na zdraví ze strany žalované při aplikaci intubační rourky při akutní operaci dne 10.12.2020 a k poškození levé hlasivky s následnou diagnózou obrna hlasivek a hrtanu, následkem čehož došlo k dočasné ztrátě hlasu, jež po 5 – 6 měsících po hlasové rehabilitaci odezněla. Soud proto přiznal uplatněné bolestné v plném rozsahu s tím, že námitky vznášené žalovanou byly rozptýleny odborným vyjádřením znalkyň, ke kterým se soud přiklonil, neshledal účelným tyto odborné názory doplňovat dalšími znaleckými posudky či dokonce revidovat znaleckým posudkem ústavu, neboť neměl pochybnost o správnosti znaleckých posudků MUDr. Lucie Laclové a MUDr. Seidlové. Úspěšně žalobkyni přiznal náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o.s.ř.

4. Rozsudek soudu prvního stupně napadla včasným a přípustným odvoláním žalovaná (§ 201 a § 202 a § 204 odst. 1 o.s.ř.), která popírala, že by při poskytování zdravotní péče porušila právní povinnost, v řízení se nic takového neprokázalo. Příčina parézy levé hlasivky zůstala v řízení neobjasněna. Znalkyně MUDr. Seidlová tuto údajnou příčinu odvodila nepřímou ze skutečností jí známých (viz strana 7 protokolu o jednání z 29.9.2022), avšak jde o znalkyni z odvětví anesteziologie, a proto z hlediska své odbornosti je oprávněna vyjadřovat se pouze ke způsobu, jakým anesteziolog žalované provedl u žalobkyně anestezii, nikoliv k tomu, jaká byla příčina parézy hlasivky, neboť tato otázka do její odbornosti nespadá. Žalobkyně navrhovala objasnění všech možných příčin vzniku parézy hlasivky a provedení důkazu znaleckým posudkem z odvětví chirurgie hlavy a krku, eventuálně specializace otorinolaryngologie, neboť právě ten by mohl nejpravděpodobnější příčinu vzniku parézy hlasivky u žalobkyně objasnit. Těchto příčin může být více a jako pravděpodobná se jeví paréza idiopatická, pro niž nemusí být žádné vysvětlení a může vzniknout i po zátěži organismu bez zjevné příčiny. Nebylo možné opírat se o tvrzení znalkyně MUDr. Seidlové, která je anestezioložka a vyjadřovala se k odborným otázkám spadajícím do oblasti otorinolaryngologie. Odvolatelka na nedostatek odbornosti MUDr. Seidlové upozorňovala opakovaně, avšak soud se s touto obranou nevypořádal. Jestliže uzavřel, že zdravotní obtíže žalobkyně nemohly vzniknout jiným mechanismem než poraněním při zavádění intubační rourky, jde o posouzení neúplné a rozsudek je v tomto směru nepřezkoumatelný. Žalovaná přitom navrhovala zadání příslušného znaleckého posudku, ovšem soud tomuto návrhu nevyhověl bez zřejmého důvodu a zamítl i další důkazní návrhy zamítl. Tím se soud dopustil procesní vady spočívající v tzv. opomenutých důkazech, když žalované neposkytl prostor, aby svá tvrzení (obranu) mohla prokázat tím, že by vysvětlila jinou příčinu vzniku zdravotních obtíží žalobkyně. Soud tedy nezjistil skutkový stav v rozsahu, který by umožňoval rozhodnout o předmětu sporu, a odvolatelka navrhuje zrušení napadeného

rozsudku a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

5. Žalobkyně ve vyjádření odvolání uvedla, že se soud prvního stupně s argumenty, které opakovaně předkládá žalovaná, vyrovnal, ohledně odbornosti znalkyně zde není žádná pochybnost a způsob, jakým se soud prvního stupně vypořádal s důkazními návrhy nejen žalované, je dostačující, žalovaná nebyla zkrácena na procesních právech, mohla je po celou dobu řízení uplatňovat. Žalobkyně navrhuje potvrzení napadeného rozsudku.
6. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně postupem podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř., učinil tak při nařízeném jednání (§ 214 odst. 1 o.s.ř.) a dospěl k závěru o důvodnosti podaného odvolání.
7. Podle § 2636 odst. 1 o.z. smlouvou o péči o zdraví se poskytovatel vůči příkazci zavazuje pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví ošetřovaného, ať již je jím příkazce nebo třetí osoba.
8. Podle § 2645 o.z. poskytovatel odpovídá za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka; k ujednáním, která to vylučují nebo omezují, se nepřihlíží.
9. Pro potřeby svého rozhodnutí odvolací soud předesílá, že v řízení bylo nesporné, že žalobkyně podstoupila dne 10. 12. 2020 operaci na oddělení chirurgie Nemocnice České Budějovice a.s. pro akutní apendicitidu. Mezi účastnicemi byla v uvedené souvislosti uzavřena smlouva o péči o zdraví podle ustanovení § 2636 o.z. Žalovaná je při plnění podle této smlouvy povinna postupovat podle § 2645 o.z. s péčí řádného odborníka, tedy konat tzv. lege artis (viz dále). Při porušení předmětné smlouvy a prokázání, že bylo postupováno non lege artis, by nastupovala odpovědnost žalované podle § 2913 o.z. (odpovědnost za použití přístroje by však přicházela v úvahu pouze v případě jeho vady). Zjištění, že provedení anestézie bylo provedeno tzv. lege artis, by odpovědnost podle § 2913 o.z. vylučovalo. Samotný postup lege artis není v hmotném právu výslovně definován, nicméně se za takový postup považuje podle § 4 odst. 5 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných vědeckých postupů při respektování individuality pacienta s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti. Shora uvedená definice pojmu lege artis je v souladu s Úmluvou o lidských právech a biomedicíně, jakož i s ústavním pořádkem (k tomu viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27.11.2012, sp.zn. Pl.ÚS 1/12). Pro úplnost odvolací soud uvádí, že i Stavovský předpis České lékařské komory č. 10, Etický kodex České lékařské komory, v § 2 odst. 1 stanoví, že lékař volí a provádí ty preventivní, diagnostické a léčebné úkony, které odpovídají současnému stavu lékařské vědy a které pro nemocného považuje za nejvýhodnější.
10. Zodpovězení otázky, zda byl žalovanou dodržen postup lege artis, je řešení otázky právní, jež přísluší výlučně soudu a je možné pouze na podkladě dostatečných skutkových zjištění, kdy musí být prokázán vztah příčinné souvislosti mezi porušením povinnosti zdravotnickým zařízením a poškozením zdraví žalobkyně. Otázka příčinné souvislosti je naopak otázkou skutkovou, která musí být řešena v rámci konkrétních a dostatečně podložených skutkových zjištění daného případu. U medicínských sporů se soud neobejde bez zkoumání věci soudním znalcem z oboru zdravotnictví a příslušného odvětví, který jediný je oprávněn zodpovědět odborné otázky. Znalci nepřísluší odpovídat na otázky z jiného odvětví, než pro které byl znalcem jmenován. Jestliže připadá v úvahu možný přesah více zdravotnických odvětví, je možné, nabízí se ustanovení ústavu, který disponuje odborníky z potřebných zdravotnických odvětví.
11. Žalobkyně dává své zdravotní komplikace popsané v žalobě a oceněné v posudku stanovujícím bolestné (posudek č. [REDAKCE] ze dne 31.5.2021, zpracovaný MUDr. Lucíí Lacrovou) do přímé souvislosti s podanou anestézií a s ní spojenou intubací pro zajištění dýchacích cest při akutní operaci provedené 10. 12. 2020 na oddělení chirurgie Nemocnice České Budějovice a.s. Bylo

primárně na žalobkyni aby tvrdila a prokázala porušení povinnosti ze strany zdravotnického zařízení, jež by bylo ve vztahu příčinné souvislosti s jí popisovanými zdravotními obtížemi.

12. První spornou otázkou byla otázka, kdy si žalobkyně začala stěžovat na chrapot respektive problémy s hlasem. Žalobní verze, že hned po operaci chraptěla, začala mít kašel a tento stav se po dalších 8 dnů trvání hospitalizace již pouze zhoršoval, až nebyla schopná mluvit ani telefonovat, zůstal pouze v rovině žalobního tvrzení. Žalovaná tato tvrzení rozporovala s tím, že z operačního protokolu ani ze záznamu o anestézii nevyplývají žádné komplikace při operačním výkonu a v souvislosti s dalším vývojem zdravotního stavu žalobkyně odkazovala na zdravotnickou dokumentaci žalobkyně vedenou na chirurgickém oddělení ve dnech 10.12.2020 – 18.12.2020 (č.l. 33 – 38), uváděla, že první zmínka o chrapotu žalobkyně je až v ambulantní zprávě ze dne 21.12.2020. Je sice pravdou, že žalobkyně nelze klást k tíži, že o těchto potížích nejsou žádné zmínky v denních záznamech o hospitalizaci, které zapisují zaměstnanci žalované, ani není povinností žalobkyně zjišťovat, co vše je do záznamů o průběhu hospitalizace zapisováno (na základě subjektivních stížností pacienta či objektivních zjištění odborného personálu), a je také faktem, že za chybějící zápis potíží nese odpovědnost žalovaná, jako poskytovatel odborné péče, avšak úmysl vést neúplné nebo nepravdivé zápisy zatím prokázán nebyl. Lze tedy shrnout, že úvaha soudu svědčící ve prospěch žalobkyně, jež nemůže být znevýhodněna neúplnou ani chybně vedenou dokumentací, je správná, ovšem učinit závěr o její neúplnosti či vadnosti této dokumentace, je možné jen po řádně provedeném dokazování, jež navíc v daném případě bylo také navrhováno. Teprve po provedení a zhodnocení důkazů může soud učinit příslušný skutkový závěr, který popře (případně) obranu žalované. Prozatím je nutné mít závěry soudu prvního stupně, pokud jde o projevy poškození zdraví žalobkyně, tedy chrapot a postupná ztráta hlasu ještě v době hospitalizace), za předčasné, neboť nemají oporu v dokazování.
13. Další sporná otázka, kterou soud musí řešit a s níž bylo spojené i doposud provedené dokazování, byla otázka, zda žalovaná postupovala při operaci (respektive při provádění anestézie) lege artis nebo non lege artis a zda v příčinné souvislosti s žalobkyní tvrzeným porušením povinnosti žalovanou (s tvrzeným postupem non lege artis) došlo k poškození zdraví žalobkyně a popisovaným obtížím s hlasem. Soud prvního stupně učinil z ambulantních zpráv oddělení foniatrie ORL a ze znaleckého posudku MUDr. Dagmar Seidlové, Ph.D., č. [REDACTED], ze dne 15.5.2022 zjištění, že lege artis byl postup při použití relaxancií, avšak intubace byla provedena v době, kdy hlasivky ještě nebyly dostatečně relaxovány a intubační rourkou došlo k poškození levé hlasivky (diagnóza J380 Obrna hlasivek a hrtanu) s tím, že „jiná příčina parézy hlasivky je naprosto nepravděpodobná“ a v souvislosti s tímto jednáním došlo u žalobkyně k dočasné ztrátě hlasu. Soud neshledal potřebu citované názory MUDr. Dagmar Seidlové, Ph.D., znalkyně z oboru zdravotnictví, oddělení anesteziologie a intenzivní medicína, urgentní medicína, doplňovat či dokonce revidovat a považoval je za spolehlivý skutkový podklad pro své rozhodnutí.
14. Žalovaná v průběhu řízení opakovaně kvalifikovaným způsobem zpochybňovala, že by porušila své povinnosti při poskytování lékařské péče a kladla přitom důraz na objasnění příčiny parézy levé hlasivky - popírala příčinnou souvislost s poskytnutou anestézií a dlel zpochybňovala posudek MUDr. Seidlové, která jako znalkyně z oddělení anesteziologie a intenzivní medicína, urgentní medicína, a není podle odvolatelky oprávněná se vyjadřovat k příčině parézy hlasivky, respektive není schopna posoudit (vyloučit) v poměrech projednávané věci tzv. idiopatickou příčinu parézy hlasivky. Odpověď na tuto otázku nespadá do její odbornosti, nýbrž patří do oddělení otorinolaryngologie. Odvolatelka namítala, že se v řízení nepodařilo vyloučit, že šlo tzv. idiopatickou parézu (tj. bez zjištěné příčiny), ke které dochází například při zátěži organismu způsobené zánětem. Nastolena byla otázka, zda došlo (mohlo dojít) k přímému mechanickému poškození hlasivky při poskytování anestézie nebo zda příčinou zkoumaného stavu žalobkyně

byla tzv. idiopatická obrna nervus laryngeus recurrens, či zda může existovat i jiný mechanismus poranění, než při zavádění intubační rourky, jak tvrdí žalobní verze. Žalovaná fakticky mechanické poranění hlasivky při anestézii zpochybňovala, když ve vyjádření ze dne 8.10.2021 (č.l. 23) uvedla, že v daném případě nepoužila při anestézii oxid dusný, který by mohl při sublimaci do balonku tubusu zvětšit jeho objem a způsobit tak větší tlak a přes stěnu průdušnice způsobit útlak n. recurrens. Tvrdila, že nešetřeným zavedením intubační rourky přes hrtan do průdušnice by mohlo dojít k poranění struktur hrtanu ale nikoliv k poranění n. recurrens – tato argumentace přitom nebyla v řízení podrobena kritickému zkoumání znalcem, ačkoliv nelze vyloučit její relevanci. Žalovaná však především setrvala namítala (v souvislosti s uvedeným), že se nepodařilo vyloučit tzv. idiopatickou parézu n. recurrens, ke které dochází např. při zátěži organismu a soud jí neposkytl prostor prokázat tuto idiopatickou příčinu vzniku zkoumaných zdravotních obtíží žalobkyně. Žalovaná přitom v písemném vyjádření ze dne 8.10.2021 (č.l. 21 a násl.), ze dne 11.1.2022 (č.l. 58 a násl.), ze dne 29.6.2023 (čl. 73 a násl.), ze dne 12.8.2022 (č.l. 85) a v závěrečném návrhu ze dne 3.11.2022 (č.l. 131 a násl.) opakovaně navrhovala, aby byl v řízení vypracován kromě znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví anesteziologie a intenzivní medicíny, dále i znalecký posudek z odvětví otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku a navrhován byl posudek ústavní.

15. V daném případě je ze shora podaných skutečností nepochybné, že ke zodpovězení odborných otázek týkajících se způsobu vedení anestezie a dále zejména k příčině vzniku parézy levé hlasivky je nutné ustanovení znalce, přičemž pouze se znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví anesteziologie a intenzivní medicíny, urgentní medicíny, si soud nevystačí, neboť zkoumaná problematika má přesah do oboru otorinolaryngologie. Soud prvního stupně tedy postupoval správně, jestliže při posuzování možné příčiny obrny nervus laryngeus recurrens spolupracoval se znalkyní z odvětví anesteziologie a intenzivní medicíny, urgentní medicíny, avšak již nesprávně si vystačil pouze s touto znalkyní, jestliže i ona sama při svém výsledku uvedla, že jinou příčinu poranění (než kterou popsala v posudku) si vysvětlit nedokáže a pokud mohlo k poškození dojít jinak, je třeba se obrátit na znalce příslušného odvětví (tedy ORL), neboť ona není schopna k tomu zaujmout jakékoliv stanovisko. V situaci, kdy žalovaná opakovaně navrhovala, aby byl v řízení vypracován kromě znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví anesteziologie a intenzivní medicíny, dále i znalecký posudek z odvětví otorinolaryngologie (a chirurgie hlavy a krku) a navrhován byl posudek ústavní, a soud tyto důkazy neprovedl, jde o tzv. opomenuté důkazy.
16. Shora uvedený vadný postup týkající se opomenutého důkazu spolu s nesprávným procesním řešením sporné otázky týkající počátku zdravotních obtíží žalobkyně (viz shora bod 12.), mohl mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 219a odst. 1 písm. a/ o.s.ř.), a proto odvolací soud v situaci, kdy za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava, zrušil rozsudek soudu prvního stupně a postupem podle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Soud prvního stupně je právním názorem odvolacího soudu vázán (§ 226 odst. 1 o.s.ř.).
17. V dalším řízení tedy bude na soudu, aby prvotně v provedl naznačené dokazování k otázce počátku žalobkyní tvrzených obtíží, když podle její verze kašel, chraptot a zhoršování hlasu (až jeho ztráta), započaly ihned den následující po operativním zákroku (zejména se zde jedná o navržené svědky, ale pominout nelze ani možný výsledek žalobkyně) a teprve z takto provedeného dokazování činil příslušné skutkové závěry, při zdůraznění toho, že i žalovaná k této otázce může v rámci své verze přinášet důkazy. Dále pak soud prvního stupně v souvislosti otázkou, zda žalovaná postupovala při operaci (respektive při provádění anestezie) lege artis nebo non lege artis a zda v příčinné souvislosti s žalobkyní tvrzeným porušením povinnosti žalovanou (s tvrzeným postupem non lege artis) došlo k poškození zdraví žalobkyně a popisovaným obtížím s hlasem, zváží buď doplnění znaleckého posudku z odvětví ORL, případně přímo posudku ústavního, kde se znalci s příslušných oborů vyjádří k řešené

problematicy společně. Pro úplnost ještě odvolací soud podotýká, že není povinností účastníka předložit soudu „svůj“ posudek, byť ustanovení § 127a o.s.ř. s touto možností výslovně počítá, nýbrž je na soudu, aby sám znalecký posudek opatřil, pokud jeho potřeba vyjde najevo a účastník takový důkaz navrhne.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

České Budějovice 17. srpna 2023

Mgr. Miloš Pól v.r.
Předseda senátu